

A. In the case of the fresh test, there was only one expert. Herewith is the original Hebrew text of the letter to this expert.

13/08/98

בשנים האחרונות טוענת קבוצה מסוימת שקיים 'צופן נסתר' בספרי החומש, אשר ניתן לגלותו ע"י קריאת החומש בדילוגי אותיות. בין אם הדבר נכון ובין אם לאו, סוג הטענות ומידת תשומת הלב הציבורית שלהן הן זכו מחייבות שיעמדו לבדיקה מדעית נאותה, גם אם ביקורתית. אנו מייצגים ועדה הפועלת באוניברסיטה העברית ושמטרתה לבדוק חלק מהטענות האלו. בקיצור רב, הטענה העיקרית היא שאם מחפשים מילים מסוימות, הקשורות בנושאים מסוימים והמאיותות בצורות מסוימות, בדילוגי אותיות בספרי החומש, לעתים קרובות מוצאים שמילים שמשמעותן קרובה נמצאות בדילוגים במקומות קרובים. הקבוצה החוקרת את הנושא פיתחה שיטות סטטיסטיות (שאינן כאן המקום לפרטן) לבדיקת מובהקות התופעה. מובן שלצורך בדיקת הטענה יש להתחיל ברשימה של מילים שאותן מחפשים, ומובן שרשימה זו חייבת לבוא ממקור בלתי תלוי, שאם לא כן תוצאות הבדיקה יכולות להיות מוטות. מצד שני, על המילים ברשימה להיות קשורות באחד הנושאים שלטענת הקבוצה מאוזכרים בצופן הנסתר (אם כזה קיים). אנו פונים אליך בבקשה שתסייע לנו בהרכבת רשימה כזו של מילים (בכך תבטיח את הדיוק ואת אי-התלות שלה), ע"פ הכללים המפורטים למטה שמטרתם לוודא שהרשימה שתתקבל קשורה בנושאי הצופן וכתובה כיאות.

כעת לעיקר. מצורפת רשימה של 66 אישים יהודים חשובים, שנלקחה ע"פ שיטה מסוימת (שאינן כאן המקום לפרטה ולהסבירה) מהאנציקלופדיה לתולדות גדולי ישראל מאת פרופי מרדכי מרגליות ז"ל. נודה לך אם תוכל להכין עבור כל אחד מהאישים הללו רשימה של מקומות (localities) אשר להבנתך הם בעלי חשיבות בתולדותיו האישיים, תוך שימת דגש מיוחד על מקום לידתו ומקום פטירתו במידה ובה המקומות האלו ידועים כיום (ולמען הסר כל אי-בהירות, אנא ציין במפורש ברשימתך את מקום הלידה ומקום המוות). אנא הקפד הקפדה רבה על הדיוק ההיסטורי, על בחירה נכונה של שמות המקומות (לניגוד וסנט-פטרסבורג הם שמות שונים לאותו מקום, ויתכן ויש נסיבות בהן השם הראשון מתאים יותר מהשני ולהפך. בד"כ ראוי יהיה לבחור את השם/שמות בהם השתמש/משתמשים מקורות יהודיים בהתייחסם לאיש עצמו) ועל איות קרוב ככל האפשר לאיות בו השתמש/משתמשים מקורות יהודיים בהתייחסם לאיש עצמו. במידה ולמקום מסוים ישנם מספר שמות או איותים שכולם סבירים באותה המידה, כלול את כולם. אנא צרף הסבר קצר (בין שורה או שתיים) לכל מקום שרשמתי. במידה ויש אי-וודאות בקשר למקום מסוים (מקום מושבו של אדם פלוני, או מקום לידתו, למשל) אנא ציין זאת במפורש. במידת האפשר העזר במקורות ראשוניים.

בנוסף, נבקש להכין רשימה קצרה של "צורות התייחסות" לשמות של מקומות, המתקבלים מהשמות ע"י תוספת של מילה /או מספר קטן של אותיות. מאחר ואיננו רוצים להטות את שיקול דעתך, אנו מנועים מלתת דוגמאות בהקשר של מקומות, ולכן הנה מספר דוגמאות בהקשרים אחרים:

1. אל התאריך ט"ז אב (למשל) אפשר להתייחס בצורות הבאות: ט"ז אב, ט"ז באב, בט"ז באב, יום ט"ז באב, ביום ט"ז באב, ט"ז של אב, וכדומה. בכל הצורות הללו נעשה שימוש, אולם בחלקן השימוש הוא מועט.

2. אל השנה הנוכחית (5758) אפשר להתייחס בצורות הבאות: תשנ"ח, התשנ"ח, ה"א תשנ"ח, בה"א תשנ"ח, שנת התשנ"ח, בשנת תשנ"ח וכדומה. בכל הצורות הללו נעשה שימוש, אולם בחלקן השימוש הוא מועט.

אנא בחר רק צורות התייחסות המוסיפות 1-5 אותיות לשם המקום הבסיסי, ורק כאלו הנמצאות בשימוש נרחב בהקשר של המקומות והאישים הנדונים. במידה וחלק מצורת התייחסות שבתר תקפות רק לגבי חלק מהאישים, אנא ציין זאת במפורש.

לבסוף, נבקש לבצע את כל העבודה שנית, כאשר את המילה "מקומות" מחליפים המילים "קהילות יהודיות". ברוב המקרים לא יהיה כל שינוי, שכן רוב הקהילות היהודיות נקראות על שם הערים בהן הן מצויות (או היו מצויות). במספר קטן של מקרים שם הקהילה שונה משם העיר. אנא ציין מקרים אלו במפורש. כמו כן יתכן והשינוי יחייב שינוי מה של רשימת צורות התייחסות.

במידה ויש ברצונך לשאול אותנו שאלות הבהרה, נשמח לקבלן ולענות עליהן בכתב. לצורכי תיעוד ואוטנטיקציה בעתיד, נודה לך אם תשמור עותק מלא של כל התכתובת בנינו בעתיד, כולל כמובן מכתב זה. על מנת שלא תיפגע אי-התלות שלך נבקש לבצע את העבודה בעצמך וללא יעוץ מהחוץ, אלא אם יעוץ כזה הוא חיוני בתכלית, ונבקש לדווח לנו בפרוטרוט על כל עזרה/עצה שקיבלת מכל גורם שהוא, בין אם ביקשת אותה ובין אם לאו. להערכתנו יהיה הרבה יותר קל להישמר מקבלת עצות כאלו ומהצורך לדווח עליהן אם תישמר סודיות, ולפיכך נבקש שלא לפרסם את עיסוקך בנושא עד לאחר סיום העבודה*. במידה וראית אי-פעם מאמר הדן בדיוק בנושא זה (שמות מקומות הקשורים באותם 66 אנשים) או במידה ותראה מאמר כזה לפני סיום עבודתך, נודה לך אם תפסול את עצמך מעשיית העבודה. בסופו של דבר עבודה זו תפורסם.

אנתנו רואים חשיבות רבה בעבודה זאת, ונהיה אסירי תודה לך אם תסכים לעזור לנו. אנו מבינים שבבקשתנו כרוכה טרחה רבה ונוכל לפצותך כספית בתשלום של 5,000 ש"ח. אם לא תוכל להיענות לבקשתנו אנא הודע על כך לחתום הראשון (הלל פורסטנברג)

בתודה,

פרופ' אלכס לובוצקי

פרופ' הלל פורסטנברג

- עם פרסום תוצאות המחקר יפורסמו גם שמות המומחים שבהם התייעצנו.

B. The replicative test used three sets of data:

i. A list of cities relevant to the 66 personalities involved in the test. Specifically, for each personality, the city of birth and the city of death, when these were known. Attached is the original Hebrew text of the letter to the expert chosen to supply this list.

ii. The names by which the cities in (i), or the Jewish communities in those cities, were known at the time that the Jewish communities in these cities were extant. The expert chosen to supply these names was supplied with the cities appearing in the output of (i), but not with the corresponding personalities. This expert was orally instructed by Prof. Furstenberg in accordance with the principles set forth in the attached Hebrew document.

iii. The spellings of the names generated in (ii), as appearing in the sources. In this case three different experts were consulted (for different localities), and they were orally instructed by Prof. Furstenberg to provide the dominant spellings in the relevant sources. The precise guidelines that had been originally agreed upon were however not followed in Prof. Furstenberg's instructions, as he felt that they were not implementable. After the experts had provided the spellings, but before these spellings became known to anybody other than Prof. Furstenberg, it was decided to modify the spellings to hew more closely to the original guidelines. This was done in accordance with the attached precise algorithm, agreed upon in two meetings between Aumann, Furstenberg, Lapidés and Rips that took place on November 8 and 26, 2001. The algorithm is described in Hebrew.

Appendix 3 B, (i)

אנחנו החתומים מטה מייצגים ועדה שהוקמה לפני שנה באוניברסיטה העברית לבדוק בצורה מדעית וביקורתית חלק מהממצאים הקשורים ל"צופנים" במקרא. הממצאים האלה מתייחסים לתולדות חייהם של גדולי ישראל המופיעים ברשימה המצורפת. אנחנו פונים אליך לעזרתך בעריכת בדיקה אובייקטיבית ובלתי-תלויה, ולשם כך אנו מבקשים את חוות דעתך לגבי מקומות הלידה והפטירה של כל אחד מהאישים ברשימה.

אנחנו מבקשים שתרושום רק אותם מקומות אשר לדעתך ידועים בצורה אמינה, שתציין את המקורות למידע ואת הכללים לפיהם עבדת, וכיצד יישמת את הכללים בכל מקרה ומקרה.

נודה לך מאד אם תמצא את הזמן לזה ואם תוכל לעזור לנו. אנחנו מודעים לכך שטרחה רבה כרוכה בבקשתנו, ונהיה מוכנים לתת פיצוי כספי של 5,000 ש"ח תמורת מאמצך.

בדיקה זו צריכה להיערך תוך שמירת סודיות. אנחנו מבקשים שלא תגלה את עיסוקך בבדיקה זו לאחרים, שלא תתייעץ עם מומחים נוספים, ושתודיע לנו אם איש מבלעדינו יתקשר אליך בדבר עבודה זו. רצוי גם לשמור על כל התייעוד הנוצר בעקבות העבודה. עם פרסום תוצאות המחקר יפורסמו גם שמות המומחים שבהם התייעצנו.

אם לא תוכל להיענות לבקשתנו, אנא הודע על כך בהקדם לחתום הראשון: (בית) 02-5617641 (משרד) 02-6584142. תודתנו נתונה לך מראש על המאמץ והזמן.

בכבוד רב,

הלל פורסטנברג אלכס לובוצקי

Appendix 3 B, (ii)

אנחנו החתומים מטה מייצגים ועדה שהוקמה באוניברסיטה העברית על מנת לבדוק בצורה מדעית וביקורתית חלק מהממצאים הקשורים לצופנים במקרא. הממצאים האלה מתייחסים בין היתר למקומות המופיעים ברשימה המצורפת בהם התקיימו קהילות יהודיות. אנו פונים אליך לעזרתך בעריכת בדיקה אובייקטיבית ובלתי תלויה, ולשם כך אנו מבקשים את חוות דעתך לגבי כנויי הקהילות במקומות הנקובים ברשימה.

אנו מבקשים שלכל מקום תכתוב את שם הקהילה היהודית שם. אנו מעוניינים באותו שם שהיה נהוג בפי היהודים בתקופה המצויינת כפי שהוא כתוב בתעודות עקרויות. (ראה דוגמה בראש ערך "בון" בכרך ז', עמ' 856 באנציקלופדיה עברית).

אם קיימים כמה שמות, בחר את המובהק שבהם. אם השמות שקולים בחשיבותם קח את כולם ובלבד שלא תיקח יותר משלשה שמות לאותו מקום (בתקופה המצויינת).

אנא נסח את הכללים לפיהם פעלת ופרט כיצד יישמת אותם בכל מקרה ומקרה, ואת המקורות עליהם הסתמכת.

נודה לך מאד אם תמצא את הזמן לזה ואם תוכל לעזור לנו. אנחנו מודעים לכך שטרחה רבה כרוכה בבקשתנו, ונהיה מוכנים לתת פיצוי כספי של 5,000 ש"ח תמורת מאמצך.

בדיקה זו צריכה להיערך תוך שמירת סודיות. אנחנו מבקשים שלא תגלה את עיסוקך בבדיקה זו לאחרים, שלא תתייעץ עם מומחים נוספים, ושתודיע לנו אם איש מבלעדינו יתקשר אליך בדבר עבודה זו. רצוי גם לשמור על כל התיעוד הנוצר בעקבות העבודה. עם פרסום תוצאות המחקר יפורסמו גם שמות המומחים שבהם התייעצנו.

אם לא תוכל להיענות לבקשתנו, אנא הודע על כך בהקדם לחתום הראשון: (בית) 02-5617641 (משרד) 02-6584142. תודתנו נתונה לך מראש על המאמץ והזמן.

בכבוד רב,

אלכס לובוצקי

הלל פורסטנברג

Algorithm for Appendix 3B, (iii)

- (1) מתחילים עם הרשימה כפי שנתנה ע"י המומחים שכבר מסרו את מסקנותיהם.
- (2) אם עיר שמופיע ב (1) מופיע גם במקרא, אז משתמשים רק בתעתיקים המופיעים במקרא לפי תנ"ך קורן, ובכל התעתיקים האלה.
- (3) אם עיר ב (1) אינו מופיע במקרא, אז פועלים כדלהלן:
 - (a) אם ידוע ההיגוי של שם העיר, פועלים כדלהלן:
 1. ההגה המבוטא ב- "א"י" או ב- "א": האות המנוקדת בחיריק יצויין תמיד ב- יו"ד נחה. לדוגמא: אֵינְקוּיִזִּיץְהָ.
 2. ההגה המבוטא ב- "או" יצויין תמיד ב- וא"ו חלומה. לדוגמא: אֶלְכוּהוּל.
 3. ההגה המבוטא ב- "אג" יצויין תמיד ב- וא"ו שרוקה. לדוגמא: אֵינְסוּלִין, אֵינְקוּפְטוּר.
 4. ההגה המבוטא ב- "א"י" יצויין תמיד ב- יו"ד אחת. לדוגמא: סִיסְמוּגְרָף.
 5. ההגה המבוטא ב- "א"י" יצויין תמיד ב- יו"ד אחת. לדוגמא: מוֹנֶה גִיגֶר.
 6. ההגה המבוטא ב- "א"י" או ב- "א" יצויין רק ע"י נקוד ולא ע"י תוספת יו"ד. לדוגמא: מַתְמָטִיקָה, אֶסְתֵר.
 7. ההגה המבוטא ב- "או"י" יצויין תמיד באותיות "וי". לדוגמא: בּוּיְקוּט.
 8. אין מציינים כפילות אותיות בתעתיק של שם שבמקורו הלועזי האות כפולה. לדוגמא: המלה "penicillin" באנגלית נכתבת עם שני "i" תכתב בעברית פְּנִיצִילִין ולא פניציללִין.
 9. העיצור וא"ו יצויין ע"י וא"ו אחת. לדוגמא: אֵינְטְרוּל. לכן, וא"ו כפולה תופיע רק במקרה של חולם כגון וּוְלֵט או במקרה של שורוק כגון וּוְלָקוּן.
 - (b) אם יש יותר מהיגוי אפשרי אחד לשם העיר, משתמשים בכל האפשרויות המצויינות ע"י המומחה.
 - (c) ההחלטות על ההיגוי הדרושות לביצוע (a) ו (b) נעשו ע"י פרופ' פורסטנברג.
 - (d) אם אפשר להוסיף אם קריאה במקום אחד או יותר (אבל לא בסוף המילה), אז כותבים את המילה פעמיים: פעם עם אם קריאה בכל מקום שאפשר להוסיף אותו, ופעם בלי אם קריאה בכל מקום שאפשר להוסיף אותו. את זה עושים לחד עבור כל מילה שהתקבלה מ (a), (b), (c). לדוגמא, אם הופיע פאסדנה ברשימה שהתקבלה מ (a), (b), (c), אז כותבים פאסאדנא ופסדנא, אבל לא פאסדנה.

(e) עבור ההחלטה אם "אפשר" להוסיף אם קריאה (ראה התחלת (b)) משתמשים באנציקלופדיה העברית. שם הקהילה ייבדק בערכם של האישים עבורם הוא מופיע ברשימה של המומחה וכן בכל אחת מן ההפניות במפתח האנציקלופדיה העברית המציינות שם מקום (קהילה) זה. אם יימצא שם הקהילה עם הוספה של "א" כאם קריאה – יש ראייה שאפשר להשתמש גם בצורה עם "א" כאם קריאה. אם לא תימצא צורה כזו – לא נשתמש בצורה זו.

(f) סיומת "ah" נכתבת אך ורק ב"א" (ראה דוגמא בסוף (3d)).

(g) למען הסר ספק, האות "י" אינו אם קריאה. רק "א" היא אם קריאה.

(h) את הכללים הנ"ל מוסרים לביצוע לפורסטנבורג ולבוצקי.

Appendix 4

Pages 4-1 through 4-6 comprise the response of the single expert for the Fresh Test, Dr. Rami Reiner. Pages 4-1 through 4-4 is the list of localities, whereas Pages 4-5 and 4-6 provide his explanation of how the Hebrew spelling was arrived at. The underlining was provided by Professor Furstenberg for technical reasons, to facilitate identifying the data actually to be used in the test.

Pages 4-7 through 4-16 comprise the response of the first expert for the Replicative Test, Professor Meier Rafeld (see Appendix 3, Page 3-3, item i). Page 4-7 provides the criteria used by Professor Rafeld in constructing the list; the remaining pages comprise the list itself. The handwriting, check marks and asterisks on this list were inserted by Professor Furstenberg to facilitate handling the material; they played no substantive part in the process.

Page 4-17 contains the list sent to the second "replicative" expert by Professor Furstenberg.

Pages 4-18 and 4-19 comprise the response of the second "replicative" expert, Dr. Avraham David (see Appendix 3, Page 3-3, item ii).

For the third data set required by the replicative test (see Appendix 3, Page 3-3, item iii), three experts were consulted. Professor Menachem Ben-Sasson was consulted on localities in Asia and Africa; his conclusions are indicated in his handwriting and by underlining on Page 4-20. Professor Avraham Grossman was consulted on localities in Europe other than Poland; his conclusions are indicated in his handwriting on Pages 4-21 and 4-22. Professor Moshe Rosman was consulted on localities in Poland; his conclusions are indicated in underlining on Page 4-23. These documents were generated in meetings between Professor Furstenberg and each of the experts.

Pages 4-24 through 4-28 comprise the corrected list compiled by Professor Furstenberg in accordance with the algorithm described in Appendix 3 (Pages 3-6 and 3-7).